

Závěrečná zpráva ze studijního pobytu Akademický rok 2015 - 2016

Tato zpráva musí být předána Akademické informační agentuře DZS MŠMT po ukončení studijního pobytu. Zprávu, prosím, zašlete e-mailem na adresu aia@dzs.cz. Do předmětu e-mailu napište „Zpráva z pobytu“.

Závěrečné zprávy, jejichž autoři souhlasili se zveřejněním, jsou k dispozici na internetové adrese <http://www.dzs.cz/scripts/detail.asp?id=165>.

Osobní údaje

Jméno a příjmení studenta:	Ondřej Srba
E-mail:	ondrejsrba@gmail.com
Domácí VŠ:	Masarykova univerzita v Brně – (Univerzita Karlova v Praze)
Domácí fakulta:	Filozofická fakulta
Obor studia:	Indoevropská komparativní jazykověda – (Dějiny a kultury zemí Asie a Afriky)
Hostitelská země:	Mongolsko
Hostitelská VŠ:	Mongolská státní univerzita
Délka pobytu / Datum od - do:	24.5.2016 – 12./20.8.2016

Prosíme o vyjádření, zda hodláte zprávu poskytnout k uveřejnění a zda ji hodláte zveřejnit anonymně či nikoli. Zveřejnění jména a kontaktu může pomoci dalším uchazečům o studijní pobyt v zahraničí.

- Souhlasím s uveřejněním této zprávy na internetových stránkách DZS MŠMT** ano
- Souhlasím s uvedením jména u mé zprávy** ano
- Souhlasím s uvedením e-mailové adresy u mé zprávy** ano

Body pro sepsání Zprávy ze studijního pobytu

- **Zahraníční pobyt** (uveďte stručné informace o délce studijního pobytu včetně termínu, o univerzitě či pracovišti, kde jste stáž absolvovali, o Vaší činnosti spojené se studiem)
- **Před odjezdem** (informace o formalitách, které je třeba zajistit před odjezdem – víza, pojištění apod., doprava, spojení, ceny)
- **Ubytování, stravování, doprava** (druh ubytování, kvalita, způsob zajištění, cena, možnost využití studentské koleje, možnost stravování v menze)
- **Finance** (způsob výplaty stipendia, dostatečnost finančních prostředků, potřeba finanční zálohy ze soukromých zdrojů, nepředvídané náklady)
- **Volný čas** (využívání volného času, akce a služby pro studenty, přístup do univerzitních zařízení – do knihoven, k internetu apod., sportovní a kulturní příležitosti, tipy na výlety)

- **S jakými problémy jste se setkal(a) při přípravě cesty a během zahraničního studia**
- **Další komentáře a doporučení (rady a tipy pro ostatní studenty)**
- **Celkové hodnocení** (jaký přínos měla stáž pro Vaše studium, diplomový projekt, doktorskou práci, pro zlepšení jazykových znalostí apod.)

Text zprávy:

Zpráva o studijně-výzkumném stipendijním pobytu v Mongolsku v rámci mezivládních kulturních dohod MŠMT ČR, pobyt pro studenty doktorských programů

Studijně-výzkumný pobyt v Mongolsku v rámci mezivládních kulturních dohod v akademickém roce 2015/2016 jsem uskutečnil v rozmezí 24. května až 12. srpna 2016. Jednalo se o můj šestý pobyt v Mongolsku v rámci mezivládních kulturních dohod, celkově o sedmý pobyt. Z toho důvodu již v této zprávě nereflektuji všechny praktické stránky pobytu v Mongolsku, protože jsem se k nim již vyjadřoval dříve a zároveň jsem se životu v Mongolsku značně přizpůsobil.

Stejně jako v předchozích letech byla přijímající institucí Mongolská státní univerzita, kontaktní osobou paní Saranceceg (Dügersürengijn Saranceceg) z Department of International relations and cooperation, v letních měsících a po dobu nepřítomnosti paní Saranceceg ji zastupovala paní Šuurajn Mendbajar, vedoucí oddělení. Vízové záležitosti proběhly rovněž shodně s minulými roky, s výjimkou, že bylo totiž nutno na registraci na začátku pobytu třeba čekat tři dny a chodit na Imigrační úřad dvakrát.

V rámci univerzity jsem přináležel na základě pozvání na Katedru antropologie, kterou jsem opakovaně navštívil, ale vzhledem k letní době pobytu se mi nepodařilo setkat s vedoucí paní prof. Cecegdžargal.

Hlavním cílem pobytů je příprava dvou doktorských prací: „Historie a orální tradice Altajských Urianchajců“ (FF UK) a „Paleografie mongolského písma“ (FF MU).

Mé studijní cesty do Mongolska se zpravidla skládají ze dvou částí: studia písemných pramenů v Ulánbátaru a terénního výzkumu v západním Mongolsku za účelem dokumentace orální historie. I v letošním roce měl můj pobyt obdobnou strukturu, z části ovlivněnou náležitými pracovními povinnostmi mého zaměstnání na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity (psaní publikací).

V období 26. 5. - 23. 6. jsem se pokračoval ve studiu pramenů k dějinám Altajských Urianchajců v Mongolském národním archivu se zaměřením na dokumenty 20. a 30. let ve fondu Rady ministrů MLR. Za účelem paleografického studia jsem výběrově studoval kopiáře některých chošunů z 18. a 19. století. Archiv se na konci roku 2015 přestěhoval ze staré budovy v centru města do nové moderní budovy poblíž letiště. Přenesení archivu doprovází i drobné vnitřní změny; vedle postupující digitalizace badatelsky nejvytíženějších fondů lze pozorovat i pozitivní změny vstřícné k badatelům. Například byly zrušeny rozdílné vysoké badatelské poplatky pro cizince včetně rozdílných poplatků za kopírování (i jednotné poplatky za kopírování však zůstaly poměrně vysoké, zatímco poplatek za studium v archivu je nyní velmi příznivý).

Ve dnech 24. 6. - 5. 7. 2016 jsem především za účelem získání podmínek pro nerušené intenzivní psaní pro FF MU využil laskavé nabídky své známé a strávil deset dní v překrásném prostředí na venkovské usedlosti v sumu Batširét, ajmag Chentej. Po návratu do Ulánbátaru jsem z pracovních důvodů musel ještě o pár dní odložit plánovaný odjezd do západního Mongolska, kam jsem odejel 14. 7.

Přes město Chovd, kam od letošního roku jezdí z Ulánbátaru moderní autobus namísto dřívějších starších autobusů, jsem se dále místní soukromou dopravou dostal do sumu Bulgan

(ajmag Bajan-Ölgij) a odsud na letoviště rodiny svého hlavního informanta R. Čadrábala u jezera Sönköl (Cönchöl). Zde jsem i po roční přestávce prakticky s přímou návazností pokračoval v zúčastněném terénním výzkumu sestávajícím z pobytu v této rodině, při němž jsem se účastnil každodenních prací a zároveň pokračoval v rozhovorech s R. Čadrábalem a jeho rodinnými příslušníky. Vzhledem k povaze letoviště, na němž v blízkosti pobývá velké množství rodin, jsem měl možnost prohloubit známosti s dalšími rodinami Altajských Urianchajců i Kazachů. Mezi nimi jsem prováděl i standardní rozhovory zachycující orální historii.

Ve dnech 2. a 3. 8. jsem poprvé navštívil Archiv ajmagu Chovd v Chovdu. Díky nevšední vstřícnosti ředitele archivu a jeho pracovníků jsem za krátkou dobu mohl nafotit velké množství relevantních dokumentů z fondu Ajmačnického úřadu Chovd z let 1933–1935 a sumu Mönchchajrchan z let 1937–1939, které pomohou posunout rozsah mého archivního výzkumu do konce 40. let 19. století oproti pramenům v Mongolském národním archivu, kde regionální fondy končí obvykle rokem 1930.

Při zpáteční cestě jsem v ajmagu Chovd pobýval u svých známých a s jejich pomocí jsem navštívil také dva známé informanty v centru a blízkém okolí Chovdu. Po návratu do Ulánbátaru jsem navštívil ještě jednu ze svých hlavních informantek, paní B. Chandžav (90 let) v současnosti pobývajících u syna v Nalajchu u Ulánbátaru.

Při každém pobytu v Ulánbátaru systematicky sleduji nově vydanou odbornou literaturu z oblasti mongolské historie, klasické literatury, regionální vlastivědy a tradičního mongolského náboženství a selektivně vyhledávám také literaturu starší, což mi mimo jiné umožňuje známosti s nejlepšími antikváři v Ulánbátaru.

Jako v dřívějších letech, mongolská strana poskytuje stipendistům v doktorských studijních programech prostřednictvím Mongolské státní univerzity stipendium ve výši 180 000 MNT (v případě bydlení na koleji 165 000 MNT), které se obvykle vyplácí měsíčně v hotovosti v pokladně univerzity. Výplata stipendia se zásadně neprovádí za letní (prázdninové) měsíce červenec a srpen. I v letošním roce jsem vzhledem k častým cestám na venkov opět zvolil možnost zdarma bydlet u známé rodiny a možnosti ubytování na studentské koleji jsem nevyužil.

12. 8. jsem z Ulánbátaru odcestoval přímým vlakem do Chöchchotu ve Vnitřním Mongolsku, kde jsem čtyři dny věnoval setkávání s mongolskými známými – pedagogy, badateli, knihovníky, a nákupu nově vydané mongolistické literatury. Jeden den jsem strávil v Pekingu na Ústřední univerzitě pro národnosti a v noci z 19. na 20. 8. jsem odletěl zpět do Prahy.

Při letošním studijním pobytu jsem v Mongolsku publikoval následující článek v časopise Institutu pro výzkum kultury a umění, s jehož pracovníky jsem se opakovaně setkával:

SRBA, Ondřej. Altai Urianhain Baruun amban buyuu Darhan gu'n Baldandorz'iin tu'uh bolon aman ulamz'laliin du'r [Podoby Darchan gü'n Baldandordže, Pravého ambana Altajských Urianchajců, v historii a orální tradici]. In: *Mongoliin soyol, urlag sudlal - Journal of Arts and Cultural Studies in Mongolia*, Ulaanbaatar: Soyol Urlagiin Ih Surguuli - Soyol, Urlag Sudlaliin Hu'reelen, 2016, XIX/2016, Fasc. 22, s. 251-272. ISSN 2310-9114.

Vzhledem k tomu, že jsem ve zprávě již neopakoval řadu praktických informací spojených s pobytem, jsem ochoten všem, kteří se připravují na svůj první studijní pobyt v Mongolsku, odpovídat na dotazy e-mailem: OndrejSrba@gmail.com.